

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. lapkričio 3 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Stasio Gagio (pranešėjas), Romano Klišausko ir Gintaro Kryževičiaus (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Artimiausias“ apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio 2020 m. spalio 2 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Artimiausias“ skundą atsakovui Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui (trečiasis suinteresuotas asmuo – uždaroji akcinė bendrovė „Žilva“) dėl nutarimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Pareiškėjas uždaroji akcinė bendrovė (toliau – ir UAB) „Artimiausias“ (toliau – ir pareiškėjas, Bendrovė) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento (toliau – ir Departamentas) 2020 m. kovo 26 d. nutarimą Nr. ATK2-47/20 (toliau – ir Nutarimas).

2. Pareiškėjas nurodė, kad Departamentas nepagrįstai ginčijamu Nutarimu pripažino pareiškėją pažeidus Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo (toliau – ir Įstatymas, AKĮ) 17 straipsnio 1 dalies 2 ir 11 punktų, 2 dalies 2 ir 9 punktų nuostatas, nes pareiškėjas alkoholinių gėrimų neperka, negamina, jais nedisponuoja, jų neparduoda, todėl neturi prievolės turėti atitinkamos licencijos.

3. Pareiškėjas paaiškino, kad jam nuosavybės teise priklauso saugyklos, kuriose fiziniai asmenys, pareiškėjo klientai, laiko savo turtą, jį pasiima, paskolina, todėl pareiškėjas nepažeidė Įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 4 punkto reikalavimų. Pareiškėjui priklausančios saugyklos negali būti laikomos prekybos automatais. Pagal sutartį su trečiuoju suinteresuotu asmeniu pareiškėjas paima alkoholinius gėrimus iš trečiojo suinteresuoto asmens. Nuo paėmimo iš trečiojo suinteresuoto asmens momento

alkoholinių gėrimų nuosavybė pereina pirkėjo nuosavybėn. Pareiškėjas neatlieka jokių veiksmų klientų vardu su juridiniais asmenimis, o tik priima ir saugo kliento nuosavybę.

4. Pareiškėjas teigė, kad nėra pardavęs 0,7 litro viskio butelio arba 0,5 litro traukinės, todėl nepadarė Departamento nurodyto Įstatymo pažeidimo. Departamentas netinkamai ir klaidingai interpretuoja alkoholinių gėrimų įsigijimo momentą, nuosavybės teisių atsiradimą ir perėjimą pirkėjui. Atsakovas niekada neprašė pateikti fiziniam ar juridiniam asmeniui priklausančių dokumentų, todėl, pareiškėjo teigimu, jis jų ir neteikė.

5. Pareiškėjas pažymėjo, kad jis nevykdo ir gėrimų reklamos, už informacijos skelbimą (asortimento nurodymą) negauna atlygio, taip pat nedaro poveikio vartotojui pasirenkant produktą.

6. Pareiškėjas nurodė, kad jo prašymas atidėti bylos nagrinėjimo Departamente posėdį dėl svarbios ir pateisinamos priežasties buvo netenkintas neteisėtai ir nepagrįstai. Departamentas privalėjo atidėti iš anksto numatytą posėdį ir paskirti jį vėliau, sudarant galimybes jame dalyvauti pareiškėjo atstovui.

7. Atsakovas Departamentas atsiliepime į skundą prašė jį atmesti.

8. Atsakovas nurodė, jog apie Įstatymo pažeidimų bylos nagrinėjimo vietą ir laiką pareiškėjas buvo informuotas Įstatymo nustatyta tvarka ir terminais. Departamentas bylos nagrinėjimo dieną gavo pareiškėjo vadovo elektroninį laišką, kuriuo buvo prašoma atidėti posėdį dėl jo nedarbingumo. Skundžiamame Nutarime detaliam nurodytos priežastys, dėl kurių pareiškėjo prašymas atidėti bylos nagrinėjimą buvo atmestas. Pareiškėjas, kaip proceso dalyvis, turėdamas pareigą savo procesinėmis teisėmis naudotis atsakingai ir rūpestingai, nepasirūpino pateikti Departamentui duomenis, pagrindžiančius, jog pareiškėjo vadovo sveikatos būklė yra objektyvi kliūtis Bendrovei dalyvauti bylos nagrinėjime ir yra objektyvi priežastis, dėl kurios pareiškėjas negali įgaluoti atstovauti kito atstovo. Dėl šių priežasčių pareiškėjo vadovo nedalyvavimo bylos nagrinėjime priežastys nebuvo pripažintos svarbiomis, prašymas atidėti bylos nagrinėjimą netenkintas ir byla išnagrinėta pareiškėjos vadovui nedalyvaujant pagal byloje turimus dokumentus.

9. Atsakovas teigė, kad nustatytų Įstatymo pažeidimų padarymo ir nustatymo aplinkybės, jų kvalifikavimo pagrindimas yra detaliam nurodytas ir motyvuotas skundžiamame Nutarime. Tyrimo metu surinkta pakankamai objektyvių duomenų, patvirtinančių, kad faktiškai pareiškėjas yra pardavėjas pagal vartojimo pirkimo-pardavimo sutarties sampratą, nes pateikia klientams ofertą pirkti alkoholinius gėrimus pareiškėjo siūloma tvarka iš automatų (skelbia informaciją apie alkoholinius gėrimus, nurodo jų kainas), nurodo sąlygas, kurias įvykdžius vartotojas gali įsigyti alkoholinį gėrimą, užpildo automatus alkoholiniais gėrimais, administruoja kainos už alkoholinį gėrimą išieškojimą, įvykdžius nustatytas sąlygas įsipareigoja pateikti rezervuotą alkoholinį gėrimą. Fizinis asmuo, sutikdamas su pareiškėjo taisyklėmis, atlieka alkoholinio gėrimo užsakymą (rezervavimą), vėliau arba apmoka už alkoholinį gėrimą, arba paskyros aktyvavimo mokestis paskiriamas alkoholinio gėrimo kainai apmokėti.

10. Departamento vertinimu, pareiškėjas, deklaruodamas, kad tik saugo fizinių asmenų laikomus alkoholinius gėrimus, bando slėpti praktikoje vykdomą mažmeninę prekybą alkoholiniais gėrimais, apie kurią byloje surinkta pakankamai įrodymų. Bet kuris ūkio subjektas savo valia laikantis ir parduodantis alkoholinius gėrimus privalo laikytis Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 2 ir 9 punktų, 2 dalies 2 ir 11 punktų reikalavimų – privalo turėti atitinkamas licencijas, laikomų ir parduodamų alkoholinių gėrimų dokumentus,

nevykdyti prekybos alkoholiniais gėrimais iš automatų. Visi ūkio subjektai privalo laikytis alkoholio reklamos draudimo – nagrinėjamu atveju yra nustatyti abu draudžiamos alkoholio reklamos elementai, nes pareiškėjas paskelbė informaciją, skatinančią įsigyti ir vartoti alkoholinius gėrimus, kuri neabejotinai susijusi su jo komercine veikla, todėl pareiškėjas pažeidė Įstatymo 29 straipsnio 1 dalies reikalavimus. Pareiškėjas laikė ir pardavinėjo vartotojams alkoholinius gėrimus, kurių įsigijimo nepagrindė atitinkamais juridinę galią turinčiais dokumentais, vykdė mažmeninę prekybą alkoholiniais gėrimais draudžiamu būdu (iš automatų) ir draudžiamu metu, skleidė uždraustą alkoholio reklamą – tokiu būdu didino alkoholinių gėrimų prieinamumą ir sukėlė grėsmę visuomenės sveikatai.

II.

11. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2020 m. spalio 2 d. sprendimu pareiškėjo skundą atmetė.

12. Teismas nustatė, kad:

12.1. Nutarimu nuspręsta taikyti pareiškėjui ekonominę sankciją (7 500 Eur dydžio baudą) už Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 2 ir 11 punktų, 2 dalies 2 ir 9 punktų, 18 straipsnio 3 dalies 4 ir 11 punktų ir 29 straipsnio 1 dalies reikalavimų pažeidimus. Departamentas 2020 m. vasario 11 d. surašė protokolą Nr. ATK2-016, kuriame nurodė, kad Departamentas atlikto tyrimą, kurio metu nustatė, kad pareiškėjas administruoja interneto tinklalapį www.artimiausias.lt ir jame teikia informaciją apie Vilniaus mieste pareiškėjui priklausančius automatus-saugyklas (toliau – ir automatai) ir tai, kad naudojantis jais vartotojai gali atsiimti savo alkoholinį gėrimą iš bet kurio automato ir bet kuriuo metu atlikdami veiksmus, nurodytus taisyklėse, kurios pateikiamos interneto tinklalapyje. Interneto tinklalapyje, be kita ko, skelbiama, kad pareiškėjo partneris yra mažmeninės prekybos licenciją turinti UAB „Žilva“, nurodomi alkoholinių gėrimų pavadinimai ir jų kainos. Tyrimo metu nustatyta, kad tarp pareiškėjo ir UAB „Žilva“ 2019 m. liepos mėn. pasirašyta tiekimo sutartis Nr. ART 19/06-1, kurioje, be kita ko susitarta, kad pareiškėjas iš UAB „Žilva“ paimtus alkoholinius gėrimus vartotojams pristato į pareiškėjo automatus.

12.2. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir VMI) valstybės tarnautojas atliko veiksmus, nurodytus [Artimiausias.lt](http://www.artimiausias.lt) interneto tinklalapyje ir iš automato 2019 m. lapkričio 4 d. 8.54 val. atsiėmė butelį trauktinės (paženklintas banderole PJHO29865). Taip pat nustatyta, kad automato alkoholinių gėrimų išdavimo skyriuje buvo dar vienas trauktinės butelis (paženklintas banderole PJHO29804). Pareiškėjas pareikalavo sumokėti skolą už trauktinę, įsigytą iš automato. Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad trauktinė, paženklinta banderolėmis PJHO29865, PJHO29804, buvo pradėta platinti Lietuvos Respublikos rinkoje 2019 m. sausio 23 d. Minėta trauktinė UAB „Žilva“ nebuvo parduota. UAB „Žilva“ tyrimo metu neigė įsigijusi šį alkoholinį gėrimą ir perdavusi jį pareiškėjui. Be to, nustatyta, kad 2019 m. spalio 31 d. 11.02 val. mobiliojoje programėlėje „Artimiausias.lt“ atliekant pirkėjo identifikaciją pilnam programėlės veikimui, programėlėje buvo rodomas pareiškėjo automatuose turimas trauktinės „Žalios devynerios“ (35 proc. alk. tūrio, 0,5 l butelis) likutis – 12 vienetų, turimas trauktinės „Trejos devynerios“ (40 proc. alk. tūrio,

0,5 l butelis) likutis – 18 vienetų, 2019 m. lapkričio 4 d. 08:52 val. mobiliojoje programėlėje „Artimiausias.lt“ atliekant rezervuoto alkoholinio gėrimo išėmimo iš automato veiksmus, programėlėje buvo rodomas pareiškėjo automatuose turimas trauktinės „Žalios devynerios“ (35 proc. alk. tūrio, 0,5 l butelis) likutis – 10 vienetų, turimas trauktinės „Trejos devynerios“ (40 proc. alk. tūrio, 0,5 l butelis) likutis – 16 vienetų. Licencijų informacinės sistemos duomenimis, pareiškėjas neturi licencijos verstis alkoholinių gėrimų gamyba ar prekyba.

12.3. Interneto tinklalapyje Artimiausias.lt pareiškėjas pateikė žemėlapi, kuriame pažymėtos automatų įrengimo vietos Vilniuje. Skiltyje „Taisyklės“ nurodyta, kad Artimiausias.lt saugykla yra asmeniniam (ne komerciniam) naudojimui skirta saugykla, kurioje fiziniai asmenys gali saugoti savo įsigytas prekes (gėrimus) ir prirėikus pasiimti; „saugyklos“ naudotoju gali būti fizinis asmuo, sulaukęs įstatyme nustatyto amžiaus (20 m.), kai jis teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę įsigyti gėrimus; „saugykloje“ saugomi stiprūs alkoholiniai gėrimai (alkoholio koncentracija nuo 35 proc. iki 40 proc. alkoholio tūrio); dėl saugyklos dydžio apribojimo jos naudotojo prekės (gėrimai) gali būti saugomi keliose skirtingose saugyklose; saugyklos prekių asortimentas nuolat papildomas, kad saugyklos naudotojas galėtų pasiimti savo prekę jam patogiausioje (artimiausioje) saugykloje; prekės (gėrimai) įsigijami per mažmeninę prekybą vykdančią tiekėją, kuris turi teisės aktų nustatytą licenciją, ir tik Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais sąlygomis ir tvarka, įskaitant apribojimus dėl gėrimų įsigijimo laiko. Taisyklėse pateikiama nuoroda į prekybos partnerio (UAB „Žilva“) socialinio tinklo „Facebook“ paskyrą. Taip pat interneto tinklalapyje pateikiamas prekių (gėrimų) asortimentas ir kainos, kuris yra ir mobiliojoje programėlėje. Taisyklėse taip pat pažymima, kad galima pasiimti savo gėrimus iš bet kurios saugyklos, veikiančios Lietuvos Respublikos teritorijoje, saugyklų sąrašą rasite čia: www.artimiausias.lt taip pat aplikacijoje; jei esate saugyklos naudotojas: galite paskolinti kitam saugyklos naudotojui savo turimą gėrimą, taip pat galite pats pasiskolinti gėrimą iš kito saugyklos naudotojo; pasiskolintas gėrimas iš kito saugyklos naudotojo turi būti gražintas ne vėliau kaip per 72 valandas (laikantis prekių (gėrimų) įsigijimo iš mažmeninės prekybos licenciją turinčio Tiekėjo sąlygų ir tvarkos). Teismas nurodė, kad pareiškėjo mobiliojoje programėlėje „Artimiausias.lt“ skleidžiamos informacijos apie alkoholinius gėrimus turinį sudaro iš esmės alkoholinio gėrimo butelio vaizdas, pavadinimas, tūris, kaina, nurodomas rezervuotų butelių kiekis. Mobiliojoje programėlėje esamos funkcijos leidžia norimą gėrimą „Rezervuoti arba paimti dabar“.

12.4. Iš byloje pateikto 2019 m. rugsėjo 25 d. faktų fiksavimo protokolo Nr. ATK2-171 turinio matyti, kad Departamentas 2019 m. rugsėjo 25 d. atliko patikrinimą UAB „Žilva“ kavinėje. Nustatyta, kad UAB „Žilva“ pasirašė 2019 m. liepos mėn. tiekimo sutartį Nr. ART-19/06-1 su pareiškėju, pagal kurią sutarties objektas yra prekės, kurios nurodytos Sutarties priede Nr. 1. Sutarties priedas Nr. 1 patikrinimo metu nepateiktas. UAB „Žilva“ turi galiojančią licenciją, suteikiančią teisę verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais kavinėje. Patikrinimo metu dalyvavo pareiškėjo ir UAB „Žilva“ direktoriai. Buvo paaiškinta, kad būtent UAB „Žilva“ gauna užsakymus tiesiogiai iš fizinių asmenų, užsakymai paskirstomi po pareiškėjo saugyklas, alkoholinių gėrimų prekyba iš UAB „Žilva“ į pareiškėjo saugyklas nevyksta. Esant užsakymams UAB „Žilva“ išrašytų sąskaitą faktūrą, kuria alkoholiniai gėrimai būtų

parduodami juos užsakiusiems fiziniams asmenims. Alkoholinius gėrimus į pareiškėjo saugyklas priima ir pristato pareiškėjo atstovai, vadovaudamiesi tiekimo sutartimi bei išrašyta sąskaita faktūra. UAB „Žilva“ dirba nuo 10 val. iki 19 val. Fizinių asmenų užsakymai iki kol alkoholiniai gėrimai nėra pristatyti į UAB „Artimiausias“ saugyklas, laikomi apdorojimo režime, po alkoholinių gėrimų pristatymo į saugyklas fiziniai asmenys informuojami atskirai programėlėje pakeičiant statusą į „pristatyta“. VMI 2019 m. gruodžio 2 d. operatyvaus patikrinimo pažymoje Nr. (21.222) FR1042-4798 nustatyta, kad pareiškėjo interneto tinklalapyje pateikiamose alkoholinių gėrimų saugojimo taisyklėse pareiškėjas tvirtina alkoholinių gėrimų neperkantį ir neparduodantis. Nurodoma, kad pareiškėjos vykdoma veikla apima alkoholinių gėrimų saugojimą, skolinimą ir grąžinimą ir už šias paslaugas pareiškėjas iš klientų ima vienkartinį 3 Eur mokestį. Pareiškėjo su UAB „Žilva“ sudarytoje sutartyje dėl alkoholinių gėrimų tiekimo numatyta, kad alkoholinius gėrimus klientams parduoda UAB „Žilva“, o pareiškėjas atlieka tarpininko vaidmenį, kuris apima alkoholinių gėrimų paėmimą iš UAB „Žilva“, pristatymą į saugyklas ir išdavimą iš saugyklų pirkėjams. Užsiregistravęs saugyklos naudotoju, pirkėjas įgyja teisę naudotis alkoholinių gėrimų saugyklos paslaugomis, kaskart sumokėdamas 3 Eur paslaugos mokestį. Pirkėjas, pasinaudojęs alkoholinių gėrimų saugyklos paslaugomis, sumokėti už iš saugyklos „pasiskolintą“ alkoholinių gėrimą privalo per 72 val. Pirkėjas įsigyto alkoholinio gėrimo nustatytą kainą atitinkančią pinigų sumą perveda į UAB „Žilva“ banko sąskaitą. Pirkėjui per 72 val. neatsiskaičius su UAB „Žilva“ už įsigytą alkoholinį gėrimą, pirkėjas praranda teisę susigrąžinti 15 Eur programėlės aktyvavimo mokestį. Bendrovė pirkėjui negrąžintą 15 Eur programėlės aktyvavimo mokestį panaudojo UAB „Žilva“ negautoms pajamoms už iš saugyklos paimtą alkoholinį gėrimą padengti.

13. Teismas nurodė, kad pažeidimas nustatytas atliekant 2019 m. lapkričio 4 d. kontrolinį alkoholinių gėrimų pirkimą, alkoholinius gėrimus užsakant pareiškėjo interneto tinklalapyje www.artimiausias.lt ir atsiimant pareiškėjui priklausančioje saugykloje-automate. Taip pat pažeidimas fiksuotas www.artimiausias.lt interneto tinklalapio bei mobilios programėlės ekrano nuotraukomis, faktų fiksavimo protokolais, surinkta rašytine medžiaga, tyrimo metu šalių pateiktais paaiškinimais, iš trečiųjų asmenų surinkta informacija. Kontrolinio pirkimo metu draudžiamu laiku įsigyti du buteliai alkoholinių gėrimų, pareiškėjui neturint galiojančios licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, taip pat neturint įsigijimo dokumentų alkoholinių gėrimų prekybos ir sandėliavimo vietoje. Kontrolinio pirkimo metu iš prekybos automato, valdomo pareiškėjo, įsigyti gėrimų vienetai nebuvo įsigyti iš UAB „Žilva“. Teismas pažymėjo, kad nepasitvirtino pareiškėjo nurodyta aplinkybė, kad pareiškėjo atstovai paima pirkėjų nupirktus gėrimus iš UAB „Žilva“ ir juos pristato (gabena) pagal poreikį papildydami automatus. Tai, kad pareiškėjas, valdydamas prekybos automatus, rezervuoja alkoholio gėrimus, juos „skolina“, tik patvirtina, jog prekėmis (gėrimų vienetais) disponuoja ir juos valdo būtent pareiškėjas, o ne deklaruojami pirkėjai/ fiziniai asmenys. Nepagrįsti pareiškėjo teiginiai, kad gėrimai priklauso pirkėjams (fiziniams asmenims), kadangi įsigyjamas butelis (jei laikyti jį pirkėjo nuosavybe, o pareiškėją tik vežėju ir saugotoju) nebuvo identifikuojamas kaip nuosavybės objektas. Saugotojas privalo grąžinti davėjui tą patį daiktą, kuris buvo perduotas saugoti, išskyrus Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir CK) 6.835 straipsnyje numatytą išimtį (CK 6.844 str.). Pasaugos sutartis

sudaroma nuo daikto perdavimo momento (CK 6.830 str. 4 d.). Pareiškėjo teiginiai, kad jis tik priima ir saugo gėrimus, nepatvirtinti įrodymais. Įprastai saugyklos, priimdamos saugoti daiktus, išduoda saugojimo kvitus, žetonus ar kitokius daikto perdavimo saugojimui patvirtinančius įrodymus. Tuo ir skiriasi saugyklos atliekama funkcija nuo prekybos automato, kadangi automato pagrindinė paskirtis yra išduoti nusipirktą prekę, o saugyklos – paimti (priimti) iš klientų saugojimui daiktus. Saugojimo teisiniams santykiams kvalifikuoti būtina, pirmiausia, pateikti įrodymus dėl daikto perdavimo ir to paties daikto gražinimo fakto. Jokių įrodymų dėl daiktų priėmimo saugoti nebuvo pateikta. Tai, kad pareiškėjas pats papildo prekybos automatus produkcija (kas yra būdinga ir būtina prekiaujant iš automatų), niekaip nepatvirtina pareiškėjo argumento, kad automatai atliko pirkėjų nuosavybės saugyklos vaidmenį. Be to, mobilioje programėlėje rodomas prekybos automatuose turimas alkoholio kiekis, o ne saugyklos užimtumas ir laisvos saugojimo vietos. Saugotojas neturi teisės be davėjo leidimo naudoti saugojamą daiktą ar leisti juo naudotis kitiems asmenims, jeigu sutartis nenustato ko kita (CK 6.832 str. 2 d.), o pareiškėjas „skolino“ ir „grąžindavo“ alkoholinius gėrimus. Tik pasaugos sutartyse numatytais atvejais daiktai galėtų būti „sumaišomi“, tačiau tokių įrodymų nebuvo pateikta ir tokių aplinkybių nenurodyta. Tai, kad pareiškėjas savo skelbiamose taisyklėse vienašališkai nurodo, jog prekybos automatai yra „saugyklos“, kad prekybos automatuose esantis alkoholis yra kliento nuosavybė, nepaneigia aukščiau aptartais ir išsamiai Nutarime aprašytais įrodymais nustatytų ir pažeidimo sudėtį sudarančių faktinių aplinkybių, paneigiančių pareiškėjo deklaruotus teiginius.

14. Teismas kaip nelogiškus vertino pareiškėjo argumentus, kad jis neperka ir negamina alkoholinių gėrimų, todėl negali ir parduoti, kadangi, kaip nustatyta aukščiau nurodytais įrodymais, būtent pareiškėjo atstovai įprastai paima gėrimus iš UAB „Žilva“ ir jais papildo prekybos automatus. Pareiškėjui neatlikus šių veiksmų, pareiškėjo valdomi prekybos automatai būtų tušti ir nebūtų galimybės per mobiliąją programėlę įsigyti alkoholinių gėrimų. Teismas pažymėjo, kad kontrolinio tyrimo metu paimtų gėrimų UAB „Žilva“ nepardavė. Tai patvirtina atsakovo surinkti duomenys iš trečiųjų asmenų. Įrodymais pagrįstų paaiškinimų, kaip nurodyti gėrimai, kurių nepardavė prekybos partneris, atsirado pareiškėjo valdomuose automatuose, pareiškėjas nepateikė. Pareiškėjas, teigdamas, jog yra pirkėjų atstovas, nepateikė tai patvirtinančių įrodymų. Atstovavimas gali atsirasti tik atstovaujajam suteikus/davus pareiškėjui teisę jį atstovauti.

15. Remdamasis nurodytais argumentais teismas sprendė, kad atsakovas pagrįstai pareiškėjo veikas kvalifikavo kaip draudžiamą Lietuvos Respublikoje alkoholio gėrimų prekybą, laikymą ir gabenimą, neturint nustatyta tvarka išduotos licencijos, taip pat draudžiamą prekybą ir laikymą, gabenimą alkoholio gėrimų, neturint jų įsigijimo ir gabenimo dokumentų (Įstatymo 1 d. 2, 11 p., 2 d. 2, 9 p.). Taip pat pagrįstai pareiškėjo veika kvalifikuota pagal Įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 4 punktą, draudžiantį alkoholinių gėrimų prekybą iš automatų, ir prekybą Įstatymo numatytu laiku. Šią veiką patvirtina kontrolinio pirkimo duomenys.

16. Teismas, įvertinęs pareiškėjo interneto tinklalapyje ir mobilioje programėlėje pateiktos informacijos turinį, pobūdį, priėjo prie išvados, kad buvo vykdoma draudžiama alkoholio reklama dėl to, kad pagal interneto tinklalapyje skelbiamą informaciją buvo akcentuojama, jog alkoholio „saugyklos“ veikia 24 val., alkoholio pasiėmimas galimas iš

bet kurio prekybos automato ir „patogiu“ laiku jo prireikus, galimas atsiskaitymas už alkoholį per 72 val. (skolon), pateikiant saugyklą ir juose esančio alkoholio kiekių žemėlapi, kas leido pagrįstai atsakovui padaryti išvadą apie neteisėtą alkoholio reklamą.

17. Teismas, nustatęs, kad pareiškėjas buvo tinkamai (ne kartą ir keliais būdais) informuotas apie surašyto pažeidimo protokolo svarstymą Departamente, atsižvelgęs į tai, kad pareiškėjas yra juridinis asmuo, sprendė, kad atsakovas, įvertinęs gautą pareiškėjo pranešimą apie Bendrovės direktoriaus ligą, nesant pateiktų šią negalėjimo dalyvauti posėdyje priežastį patvirtinančių įrodymų, pagrįstai nelaikė nurodytos priežasties svarbia. Be to, pareiškėjas yra teikęs paaiškinimus tyrimo metu (tokia galimybė buvo sudaryta ne kartą) ir turėjo galimybę atvykti ir pateikti paaiškinimus teismui žodžiu. Teismas nenustatė pagrindo konstatuoti buvus procedūrinių pažeidimų nagrinėjant surašytą pažeidimų protokolą ir sprendžiant dėl Nutarimo priėmimo.

18. Teismas nurodė, kad pareiškėjui paskirta subendrinta apėmimo būdu 7 500 Eur dydžio bauda, įvertinus nustatytą vieną atsakomybę sunkinančią aplinkybę (trukdymą tyrimui ir pažeidimo slėpimą, neteikiant Departamentui 2019 m. rugsėjo 30 d. rašte Nr. S-2485(3), 2019 m. spalio 30 d. rašte Nr. S-2784 (3), 2020 m. sausio 17 d. rašte Nr. S-149(3) prašomos informacijos. Pareiškėjo atsakomybę lengvinančių aplinkybių nenustačius, nėra teisinio pagrindo keisti paskirtos baudos dydį, kadangi bauda paskirta pagal Įstatymo reikalavimus.

III.

19. Pareiškėjas apeliaciniame skunde prašo panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priimti naują sprendimą – tenkinti pareiškėjo skundą. Apeliacinis skundas, be pareiškėjo skunde, teiktame pirmosios instancijos teismui, išdėstytų motyvų, grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

19.1. Teismas pažeidė įrodymų vertinimą reglamentuojančias teisės normas, jo išvados formalios, teismas nevertino visų byloje esančių įrodymų ir jų visumos, tam tikriems įrodymams (jų nebuvimui) suteikdamas aukštesnę įrodomąją vertę, todėl padarė visiškai nepagrįstas išvadas.

19.2. Išvadą, kad pareiškėjas pažeidė Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 2 punktą, 2 dalies 2 punktą, 17 straipsnio 1 dalies 11 punktą, 2 dalies 9 punktą, 18 straipsnio 3 dalies 4 ir 11 punktus ir 29 straipsnio 1 dalį, teismas darė vertindamas tik atsakovo argumentus, o pareiškėjo argumentus visiškai ignoravo. Teismas neatsižvelgė į tai, jog Departamentas klaidingai ir tendencingai vertino alkoholinių gėrimų laikymą saugyklose. Pareiškėjas ne kartą yra pažymėjęs, kad prekybos alkoholio produktais nevykdo, saugyklose laikomi gėrimai priklauso tretiesiems asmenims (klientams). Taip pat neatsižvelgta į tai, kad Departamentas anksčiau darė nepagrįstą spaudimą ir reikalavo įsigyti licencijas prekybai.

19.3. Teismas nepagrįstai nurodė, kad vyksta prekyba iš automato. Toks aiškinimas yra neteisėtas, nepagrįstas ir neatitinka tikrovės. Pareiškėjo saugyklos nėra prekybos automatai. Tai yra saugyklos, kuriose fiziniai asmenys laiko savo turtą.

19.4. Teismo teiginiai, kad pareiškėjas vykdo alkoholinių gėrimų reklamą, neatitinka tikrovės. Už asortimento nurodymą niekas nemoka. Nėra nei atlyginimo už tariamą reklamą, nei vartotojo skatinimo pasirinkti produktą. Teismas nepateikė jokių

argumentų, kurie patvirtintų jo teiginį, kad pareiškėjas daro poveikį vartotojų pasirinkimui. Pareiškėjas gauna fiksuotą paslaugos mokestį už gėrimo laikymą saugykloje.

20. Atsakovas Departamentas atsiliepime į apeliacinį skundą prašo jį atmesti ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą.

21. Atsakovas atsiliepime į apeliacinį skundą, be jo atsiliepime į skundą ir pirmosios instancijos teismo sprendime išdėstytų argumentų, nurodo, kad:

21.1. Byloje esančių įrodymų visuma nuosekliai patvirtina, kad pareiškėjas faktiškai vykdo prekybos alkoholiniais gėrimais per automatų modelį. Nepaisant to, kad tiekimo sutartyje, sudarytoje tarp UAB „Žilva“ ir pareiškėjo, deklaruojama, jog pirkėjui nuosavybės teisės į alkoholinius gėrimus pereina nuo to momento, kai pareiškėjas, kaip pirkėjo atstovas, paima alkoholinius gėrimus iš UAB „Žilva“, ir pareiškėjas yra tik pirkėjų atstovas, šių aplinkybių deklaravimas teisinės reikšmės tikriesiems šalių ketinimams ir jų atsakomybei neturi. Tokiu veiklos modeliu pareiškėjas siekia išvengti atsakomybės. Faktiškai pareiškėjas nėra pirkėjų atstovas. Alkoholinių gėrimų perdavimo pareiškėjui momentu pirkėjai nieko apie perdavimą nežino ir jie teisės aktų nustatyta tvarka notariu įgaliojimu neįgaliojo atlikti tokių veiksmų pareiškėjo, taigi pareiškėjas veikė savarankiškai iš tiekėjų priimdamas alkoholinius gėrimus ir užpildydamas jais savo automatų. Pirkėjai, matydami likučius automatuose, renkasi iš esamų likučių, tik vėliau pagal siūlomas pareiškėjo taisykles pirkėjui atsiėmus alkoholinį gėrimą faktiškai jam pereina nuosavybės teisės į alkoholinį gėrimą.

21.2. Kadangi, kaip matyti iš byloje surinktų nuoseklių įrodymų, būtent pareiškėjui priklauso automatas, iš kurio kontrolinio pirkimo metu įsigyta trauktinė, todėl būtent pareiškėjui kyla pareiga įrodyti alkoholinių gėrimų įsigijimą juridinę galią turinčiais dokumentais. Tačiau pareiškėjas iki bylos nagrinėjimo pradžios įsigijimo dokumentų nepateikė.

21.3. Pareiškėjas savo prielaidų, kad Departamentas jam darė neteisėtą spaudimą, niekuo nepagrindžia. Departamento reikalavimai nepažeisti Įstatymo reikalavimų yra ne neteisėtas spaudimas, o Įstatymo jam pavestų funkcijų vykdymas.

21.4. Teismas ištyrė ir išsamiai aptarė alkoholio reklamos pažeidimo požymius, konstatavo alkoholio reklamos pažeidimą. Departamento vertinimu, pareiškėjo veiklos modelis yra nukreiptas į prekybą alkoholiniais gėrimais draudžiamu metu, kada alkoholiniais gėrimais neprekiuojama parduotuvėse, kadangi kitu laiku vartotojams ekonomiškai nenaudinga įsigyti alkoholinius gėrimus, kuriuos pigiau gali įsigyti parduotuvėse (pirmoji draudžiamos alkoholio reklamos sąlyga – skatinimas įsigyti ir vartoti alkoholinius gėrimus). Tokiu būdu pareiškėjas didina savo įmonės žinomumą ir siekia kryptingai paveikti vartotojus, tuo skatina juos įsigyti ir/ar vartoti alkoholinius gėrimus iš savo automatų. Tokiu skatinimu pareiškėjas siekia finansinės naudos, o tai reiškia, kad pareiškėjas turi komercinį ir finansinį interesą tokios informacijos skelbimui (antroji draudžiamos alkoholio reklamos sąlyga – sąsajos su pareiškėjo komercine, ūkine, finansine veikla). Taip pat informacijos apie UAB „Žilva“ pateikimas suteikia ekonominę naudą alkoholinių gėrimų mažmeninę prekybą vykdančiai UAB „Žilva“. Didinamas šios įmonės, kaip alkoholiniais gėrimais prekiaujančios įmonės, žinomumas ir jos parduodamų alkoholinių gėrimų prieinamumas. Apmokėjimas už reklamą nėra būtinoji alkoholio reklamos sąlyga, kadangi alkoholio reklamą gali sukurti ir viešinti pats ūkio subjektas.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

22. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl paskirtos sankcijos už Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo nuostatų pažeidimą pagrįstumo ir teisėtumo.

23. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 140 straipsnyje nustatyta, kad teismas, apeliacine tvarka nagrinėdamas bylą, patikrina pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą neperžengdamas apeliacinio skundo ribų (1 dalis). Teismas peržengia apeliacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas arba kai neperžengus apeliacinio skundo ribų būtų reikšmingai pažeistos valstybės, savivaldybės ir asmenų teisės bei įstatymų saugomi interesai. Teismas taip pat patikrina, ar nėra šio įstatymo 146 straipsnio 2 dalyje nurodytų sprendimo negaliojimo pagrindų.

24. Šio ginčo atveju nėra aplinkybių, sudarančių pagrindą nepaisyti apeliacinio skundo ribų, bei šio įstatymo 146 straipsnio 2 dalyje nurodytų sprendimo negaliojimo pagrindų, todėl atsakovo apeliacinį skundą išnagrinėtas neperžengiant jo ribų.

25. Pareiškėjas apeliacinį skundą grindžia nesutikimu dėl pirmosios instancijos teismo įrodymų vertinimo bei teisės taikymo ir aiškinimu ginčo santykiams.

26. Šio ginčo atveju apeliantas neteikė naujų įrodymų, paneigiančių pirmosios instancijos teismo išvadą, bei nenurodė tokių įrodymų buvimo vietos, todėl apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija tik patikrino, ar teismas tinkamai vertino byloje surinktus įrodymus ir ar jų pagrindu teisingai taikė teisę.

27. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, jog konstatuoti tam tikro fakto buvimą ar nebuvimą galima tik remiantis byloje surinktų įrodymų visuma, o ne atskirais įrodymais. Nustatant teisiškai reikšmingas aplinkybes, turi būti įvertintas surinktų įrodymų pakankamumas, jų nuoseklumas, galimi jų prieštaravimai, logiškumas, atitinkamų duomenų nurodymo aplinkybės, įrodymų šaltinių patikimumas. Iš ABTĮ 57 straipsnio (ginčui aktualios redakcijos 56 straipsnio atitiktis) taip pat galima daryti išvadą, kad įrodymų vertinimas, kaip kiek įmanoma objektyvios tiesos nustatymo procesas, grindžiamas subjektyviu faktoriumi – vidiniu įsitikinimu. Tačiau vidinis įsitikinimas – tai ne išankstinis įsitikinimas, nuojauta, o įrodymais pagrįsta išvada, kuri padaroma iš surinktų įrodymų, kada išnagrinėjami reikšmingi faktai, iškeliamos ir ištiriamos galimos versijos, įvertinami kiekvienas įrodymas atskirai ir jų visuma (žr. pvz. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. liepos 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴¹-3076/2011, 2012 m. kovo 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-318/2012).

28. Nei vienos proceso šalies pateikta įrodymų interpretacija teismui nėra privaloma (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-95/2012).

29. Pirmosios instancijos teismas nagrinėdamas skundą ištyrė visus įrodymus ir pagrindė savo vertinimą išvadomis. Teismo sprendimas yra motyvuotas, argumentai yra aiškūs ir pakankami teismo sprendimui priimti, įrodymų vertinimo taisyklių pažeidimų

nėra, todėl nustatytas aplinkybes vertinti kitaip, nei įvertino pirmosios instancijos teismas, nėra pagrindo.

30. Dėl teisės taikymo ginčo santykiams pažymėtina, kad pirmosios instancijos teismas, remdamasis nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, pagrįstai pripažino, kad pareiškėjas pažeidė Alkoholio kontrolės įstatymo normas, nustatančias prekybos alkoholiu tvarką bei jų reklamą, numatytas 17 straipsnio 1 dalies 2 ir 11 punkte, 2 dalies 2 ir 9 punkte, 18 straipsnio 3 dalies 4 ir 11 punkte ir 29 straipsnio 1 dalyje ir kartu pagrįstai konstatavo, kad šioje ginčo situacijoje nėra daikto pasaugos teisinių santykių, kadangi daiktą saugojimui perdavė ne daikto davėjas, o pats saugotojas (šio ginčo atveju – pareiškėjas), todėl pareiškėjo nurodomi santykiai neatitiko CK 6.830 straipsnyje numatytos pasaugos sutarties sampratos ir negali būti kvalifikuojami pagal šią teisės normą.

31. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2021 m. birželio 30 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-2375-968/2021, remdamasis ankstesne teismų praktika panašiose bylose, konstatavo, kad pareiškėjo pateiktas byloje nagrinėjamų teisinių santykių aiškinimas neturi paneigti AKĮ numatytų draudimų. Būtent AKĮ reglamentuoja santykius, susijusius su alkoholio produktų <...> prekyba, laikymu, gabenimu <...> ir nustato valstybės alkoholio kontrolės Lietuvos Respublikoje pagrindus (AKĮ 1 straipsnio 2 dalis). Departamentui konstatavus atitinkamų AKĮ nuostatų pažeidimo faktą (t. y. alkoholio produktų laikymą ir prekybą jais, prekybą iš prekybos automatų), alternatyvus teisinių santykių kvalifikavimas negali tapti pagrindu subjektui išvengti atsakomybės. Šiuo atveju pareiškėjas yra alkoholio produktų laikymą ir prekybą apimančių teisinių santykių subjektas, todėl nepriklausomai nuo to, kaip tarpusavio teisinius santykius kvalifikuoja pareiškėjas ir trečiasis suinteresuotas asmuo, pareiškėjas atsako už AKĮ nuostatų laikymąsi. Prekybos „grandinėje“ veikiantys ūkio subjektai visi ir kiekvienas atskirai prisideda prie AKĮ nuostatų neatitinkančio alkoholio produkto pardavimo (žr. *mutatis mutandis* Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. sausio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-403-415/2020; 2007 m. kovo 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-438-221-07).

32. Remdamasi šiomis nuostatomis apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija konstatuoja, kad pareiškėjo apeliacinio skundo argumentai yra nepagrįsti, nesudarantys pagrindo naikinti ar keisti pirmosios instancijos teismo sprendimą, todėl apeliacinis skundas atmetamas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliekamas nepakeistas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 144 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Artimiausias“ apeliacinį skundą atmesti. Vilniaus apygardos administracinio teismo 2020 m. spalio 2 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai Stasys Gagys

Romanas Klišauskas

Gintaras Kryževičius